మిస్ ఎమరాల్డా ఫ్రమ్ ఫ్రాన్స్

"ఎక్స్‌క్యూజ్‌మి! మే ఐ సిట్ హియర్?"

("మన్నించండి! నేనిలా కూర్చోవచ్చా?")

కిటికీలోనుంచి ఆవలికి చూస్తున్న రామదాసు ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా తిరిగి చూశాడు. అతడి ఎట్టయెదుట తటిల్లత ఒకటి మెరసినట్టయింది. యాపిల్‌పండు మిసిమిలా ఎరుపూ, తెలుపూ సమపాళంగా కలిసిన దేహచ్ఛాయ. తలుకులీనే కళ్ళు. సన్నగా, పొడుగ్గా, కోలముఖంతో ముచ్చటైన విగ్రహం. గోధుమ రంగు ప్యాంట్‌పైన బనీనులాంటి చొక్కా, చెవుల్ని కప్పేస్తూ మెడ కిందికి జారుతున్న చిరుకెరటాలలాంటి కురులు. భుజానికి తగిలించుకున్న సంచీతో ఆమె ఎవరినో ఇంటర్వ్యూ చేయడంకోసం బయల్దేరిన ఫ్రీలాన్స్ జర్నలిస్టులా ఉంది.

రామదాసులో చలనంలేదు. రెప్పపాటులేని కళ్ళతో అతడామె వైపు నివ్వెరపోయి చూస్తున్నాడు.

ఈలోగా ఆమె రామదాసు పక్కన ఖాళీగా ఉన్న తావులో కూర్చుంది. "ఏమిటో అనుకున్నానుగానీ, మీ ఇండియన్లు గూడా టూరిజంలో బాగా రాటుదేలి పోయినట్టే ఉన్నారు లెండి!"

ఎలాగో చెప్పమంటారా – అన్నట్టు ఆమె సాభిప్రాయంగా అతడివైపు చూసింది. 'నా మాటలు మీకర్థమవుతున్నాయా? మనం ఇంగ్లీషులో ప్రసంగం కొనసాగించవచ్చా' అన్న భావం ఆ అభిప్రాయంలో ధ్వనించింది. 'ఫరవాలేదు. చెప్పమ'న్నట్టుగా తల పంకించాడు రామదాసు.

"నిన్న మధ్యాహ్నం ట్రిచీనుంచి ఇక్కడికొచ్చి బస్‌స్టేషనులో దిగినంత వరకే నా ప్రమేయం! ఆపైన నిర్ణయాలు నా అధీనంలో లేవు. ఆటోవాలా తీసుకొచ్చి ఈ లాడ్జిలో దిగబెట్టాడు. మేనేజరు తాళంచెవితోబాటుగా ఓ కార్డు గూడా నా ముందు పడేసి, 'రామేశ్వరం, కన్యాకుమారి, కుర్తాళం, కొడైకెనాల్... ఎక్కడికి వెళ్ళాలో చెప్పండి. మా టూరిస్టు కార్యక్రమాలు మీ సేవకోసం సిద్ధంగా ఉన్నాయి' అన్నాడు. 'అయ్యా! నేను మీనాక్షి దేవాలయం చూడ్డానికి వచ్చా'నంటూ తప్పుకోజూశాను. 'ఆలయం మాత్రమే గాదు. తిరుమల నాయకుడి మహలుగూడా చూడాల్సిందే! రెండింటినీ మీరు రాత్రి ఎనిమిదింటికల్లా చూసెయ్యొచ్చు. మా టూర్‌లన్నీ ప్రారంభమయ్యేది ఉదయం వేళల్లోనే గదా' అంటూ ముదలంకించుకున్నాడు. ఇటీవల నేను గుళ్ళు చాలా చూసేశాను. అందుకుని వైవిధ్యంగా ఉంటుంది లెమ్మనకుని నన్ను కొడైకెనాల్‌కి బుక్ చేయమన్నాను. అంతేనండీ సంగతులు! ఉదయం అయిదు గంటలకల్లా రూంబాయ్ నిద్రలేపేశాడు. వేడి నీళ్ళు రెడీ! కాఫీ రెడీ ! ఆరింటికల్లా తీసుకొచ్చి ఈ వ్యానులోకి తోలేశాడు... అన్నట్టు మీరున్నూ టూరిస్టేనా సార్? ఈ లాడ్జిలోనే దిగారా?"

ఆమె మాట్లాడోతోందేగానీ, ఆ మాటలేవీ రామదాసు చెవిలో పడడం లేదు. జీవితంలో కొన్ని సన్నివేశాలు అనుకోని విధంగా, ఆశ్చర్యకరంగా రూపొందుతూ ఉంటాయి. ఈ అమ్మాయినిక్కడ కలుసుకోడమున్నూ అలాంటిదే!

పదిరోజుల క్రితం రామదాసు మకాం రమణాశ్రమం. మౌనసముద్రాలంకారుడు శ్రీరమణుడు. మౌనధ్యానంద్వారా ఆత్మసాక్షాత్కారం పొందవచ్చునన్నది ఆయన జీవిత సందేశం. రామదాసు ప్రయత్నించి చూశాడుగానీ, ధ్యానం పైన మనసు నిలవలేదు. అవును మరి! పచ్చికాయను తెచ్చి పండేస్తే ఫలమవుతుందా? దేనికైనా పరిపక్వత రావాలి. సాధన దశలో తానింకా ఏంతోదూరం పయనించవలసినట్టే ఉంది - అనుకున్నాడు రామదాసు.

రమణాశ్రమంలో ఉన్న మూడు రోజుల్లో ఒకనాటి సాయంకాలం రమణాచలేశ్వరుడిపైన ధ్యాస మళ్ళింది. స్వామికోసం వెళ్తుండగా, ఇదిగో - ఈ శరచ్చంద్రిక ఎదురైంది. గాలిగోపురం దాటుకుని మొదటి ప్రాకారం లోపలి విశాలమైన ఖాళీ ఆవరణలో కాలుపెట్టేసరికి అతడి పాదాలు స్తంభించిపోయాయి. కళ్ళకు రెప్పపాటు లేకుండా పోయింది. ఇంచుమించుగా ఇరవై ఏళ్ళుండొచ్చు. పచ్చి పసుపుపిండితో చేసిన బొమ్మలాగే ఉంది. ఎటొచ్చీ ఇండియా ఎండలు ఆ దేహకాంతిపైన నీడలు సాచినట్టున్నాయి. క్లిప్పుతో అట్టకు బిగించిన కాగితంపైన ఆమె పెన్సిలుతో, గాలిగోపురాన్ని స్కెచ్‌గా మలుచుకుంటూ ఉంది. ఉంటే గోపురంపైన, లేకుంటే కాగితంపైన. ఇంతకు తప్పితే ఆమె చూపులు మరొకవైపుకు ప్రసరించడం లేదు. గోపురంలోని భాగాలు, పార్శ్వాలు, శిల్పాలు స్పష్టంగా కనిపించడంకోసం అప్పుడప్పుడూ అటూ ఇటూ కొన్ని అడుగులు వేయడం తప్పితే ఆమెలో చలనం లేదు. గుడికొస్తున్నవాళ్ళు ఆమెను చూడ్డంకోసం జట్లు జట్లుగా ఆగిపోతున్నారు. కానీ, అంతమంది తనవైపు చూస్తున్నారన్న స్పృహ మాత్రం ఆమె దరిదాపులకైనా వచ్చినట్టు లేదు.

వచ్చేవాళ్ళు వస్తుండగా, వెళ్ళేవాళ్ళు వెళ్తుండగా అదేపనిగా ఓ వ్యక్తి మాత్రం ఆమెను కాపెట్టుకుని ఉన్నట్టు రామదాసు గుర్తించాడు. దేశవాళీ యువకుడే. అమ్మాయివైపు, గోపురం వైపు, జనంవైపు, ఆకాశంవైపు చూస్తూ అల్లంతదూరంలో ఉన్న మండపం మెట్లపైన కూర్చున్నాడు. పక్కన్నే ఓ చేతి సంచీ. అందులో తినుబండారాలేవైనా ఉండొచ్చు. ఓ వాటర్ బాటిలు. ఏ పనీ చేయకుండా గంటల తరబడి కూర్చోడంగూడా సులభమైన పనేమిగాదు. అయితే, ఆ యువకుడు ఈ నిష్క్రియాపరత్వాన్ని ఒక యోగంలా అనుష్ఠిస్తున్నట్టున్నాడు. ఏమైనా, దేశంకాని దేశంలో ఈ అమ్మాయికి ఆ మాత్రం ఎస్కార్టు అవసరమే!

ఏది ఎలా జరిగితే మనకెందుకు లెమ్మనుకునే తత్త్వంగాదు రామదాసుది. ఆత్మజిజ్ఞాస అనేది ఆంతరంగిక వ్యాపారం. మానవ జీవితంపట్ల ఆసక్తి కలిగి ఉండడం బాహ్య వ్యాపారం. ఈ ఉభయ వ్యాసంగాల్లోనూ రామదాసుకు ఆసక్తి కద్దు. పైగా, ఇవి పరస్పర విరుద్ధమైన విషయాలని అతడేనాడూ అనుకోలేదు. కంటికి కనిపించేదాన్ని ఆకళించుకోలేనివాడు, కానరాని దాన్ని గురించి ఏ మాత్రం తెలుసుకోగలడన్నది రామదాసు అనుమానం.

అతడు మెల్లగా మండపాన్ని సమీపించి, సోపానాలపైన బైఠాయించాడు. సాఫీగానే ఆ అబ్బాయిని మాటల్లోకి దించగలిగాడు. మౌనవ్రతంతో ముఖం మొత్తి ఉందేమో, ఆ పడుచువాడుగూడా ప్రసంగానికి సుముఖంగానే కనిపించాడు.

బి.ఏ.లో రెండు పేపర్లు పోయాయట. రాసిపూర్తిచేసే ఓపిక లేక ఉద్యోగం కోసం ప్రయత్నిస్తున్నాడట. అక్కడక్కడా తప్పులు దొర్లినా ధారాళంగా ఇంగ్లీషు మాట్లాడ గలుగుతున్నాడు.

ఆ అమ్మాయిది ఫ్రాన్సు దేశమట! ప్రపంచానికంతా ఫేషన్లు నేర్పే దేశమని గదా ఫ్రెంచి సీమకు ప్రసిద్ధి! ఈ నిరాడంబర యువతి నిత్య నూతన విలాస విభ్రమాలవెంట పరుగులు తీసే పరాను గడ్డకు చెందినది కావడం విడ్డూరమే. తామరాకు పైన నీటిబొట్టులా తత్తళించిపోయే చంచల ప్రకృతి ఎక్కడ? పురాతన నాగరికతకు కాణాచి అయిన ఒక దూర దేశంలో శతాబ్దాల కిందట అలుపూ సొలుపూ ఎరుగని మహా శిల్పులు నిర్మించిపోయిన దేవాలయ శిల్పాలను చెక్కుచెదరని ఏకాగ్రతతో అధ్యయనం చేసే నిలకడ ఎక్కడ అనుకున్నాడు రామదాసు). ర్యాంకులో డిగ్రీ పాసయింది. ఓరియంటల్ కల్చరుకు ప్రాణభూతాలైన విషయాల పైన పరిశోధన చేసే పేపర్లు నివేదించే ఒక ప్రాజెక్టుకుగాను ప్రభుత్వం సాంస్కృతిక శాఖ ఆమెకు గ్రాంటు మంజూరు చేసిందట. అక్కడి ప్రొఫెసరుగారొకాయన పాండిచ్చేరిలోని ఒక మిత్రుడికి జాబు రాసి ఇచ్చాడు. ఆ విధంగా ఆమె కొత్త దేశంలో కాలు మోపింది. పాండిచ్చేరిలో ఆమెకు పరిచయమైన దండపాణిగారు గూడా స్థానిక విశ్వవిద్యాలయంలో రిజిస్ట్రారుగా పనిచేసి రిటైరైనవారు. అంతకు మించి ఆయన తనకు గైడ్‌గా వ్యవహరించగల పరిజ్ఞానం కలిగి ఉండడం ఎమరాల్డా అదృష్టం. ఆయన ఇచ్చిన జాబితా మేరకు ఆమె లైబ్రరీల్లో కూచుని పుస్తకాలను పరిశీలించి నోట్సు తీసుకుంది. సమాజంలో వివిధ రంగాలలోని వ్యక్తుల్ని కలుసుకుని, ఇంటర్వ్యూ చేసి అభిప్రాయసేకరణ జరిపింది. పరిశీలనలోని చివరి అంశం దేశాటనం, దేవాలయ సందర్శనం. కుటుంబ సభ్యుల మధ్యగల అన్యోన్యతలు, ఆత్మీయతలు, అభిమానాలు గమనించడానికి, వారి చిత్తసంస్కారాన్ని, సహృదయతని, సౌజన్యాన్ని గణనచేయడానికి వీలుగా ఫీల్డువర్కుమీద ఏ ఊరికి వెళ్ళినా ఆమె ఓ కుటుంబంలో అతిథిగానే ఉండేటట్టు దండపాణిగారు ఏర్పాటు చేయగలిగారు. తిరువణ్ణామలైనుంచి క్షేత్ర సందర్శనం ప్రారంభించవలసిందిగా సలహా ఇస్తూ, ఆయన ఆమెను ఆ పట్టణంలోని ఒక దూరపు బంధువుల ఇంటికి పంపించారుట!

'మా ఇంట్లో తాను పేయింగ్ గెస్టుగానే ఉంటానని చెప్పిందండీ ఈ అమ్మాయి. మా అమ్మా, నాన్నా కోపగించుకున్నారు. 'ఏమమ్మా! ఒక మనిషికింత భోజనం పెట్టడానికి డబ్బు తీసుకుంటామా? ఏ దేశంలో పుట్టావో! ఏ తల్లికి బిడ్డగా పెరిగావో! నువ్వు మా ఇంటి బిడ్డ మాదిరి' అని కచ్చితంగా తేల్చి చెప్పేశారు" అంటూ ముగించాడు ఆ అబ్బాయి.

ఆనాడు తమిళ యువకుడిద్వారా సేకరించిన వివరాలన్నీ ఈనాడు మళ్ళీ ఫ్రెంచి అమ్మాయి కనిపించగానే ఒక్కపెట్టున రామదాసుకు జ్ఞప్తికొచ్చేశాయి. ఆ వివరాలన్నీ బయటపెట్టి తనకు అతీంద్రియ శక్తులున్నాయని బుకాయించడానికి ఇదొక గొప్ప అవకాశం. అలా చేయడంవల్ల తనచుట్టూ ఒక ఇమేజ్‌ను నిర్మించుకోవచ్చు. పాతికేళ్ళ క్రితం అయితే రామదాసు అలాంటి పనికి పూనుకునేవాడే! చిట్కా మహిమల పట్ల, సిద్ధులపట్ల అతనికి ఆసక్తి బాగా సన్నగిలిపోయింది. శాశ్వత సత్యమేదేనా ఉంటే దాన్ని

వెతికి పట్టుకోవాలన్న జిజ్ఞాస ప్రబలింది. ఆశ్రమం నుంచి ఆశ్రమానికి అతడు సంచారం చేస్తున్నాడంటే అందుకే!

అందుకని ఆమె ధోరణిలోనే ఆమె మాట్లాడనివ్వడం మంచిదనుకున్నాడు రామదాసు. "మే ఐ నో యువర్ నేమ్ ప్లీజ్?" (మీ పేరేమిటో తెలుసుకోవచ్చా?) అని బుజ్జగించినట్టుగా ప్రశ్నించాడు.

"ఎందుకు తెలుసుకోగూడదూ? నా పేరు ఎమరాల్డా. ఎమరాల్డా ఫ్రమ్ ఫ్రాన్స్."

"ఎమరాల్డా అంటే చాలు. ఫ్రాన్సు దేశమని చెప్పనక్కర్లేదు. 'ది హంచ్ బాక్ ఆఫ్ నాటర్‌డామ్' – విక్టర్ హ్యూగో నవల జగత్ప్రసిద్ధం. అందులో వస్తుంది ఎమరాల్డా. గొప్ప సౌందర్యవతి. అధిక ప్రసంగమనుకోకపోతే ఒక మాట చెప్పాలి. ఆ పేరు మీకు చాలా సముచితంగా ఉంది..."

"థేంక్స్! థేంక్ యూ వెరి మచ్..." ఎమరాల్డా ముఖం వికసించింది. కొద్ది క్షణాలాగి, మళ్ళీ ఒక మాట చేర్చింది – "కొడైకెనాల్ యాత్రలో మీలాంటి సహయాత్రికుడు దొరకడం నా అదృష్టం."

"రక్షించారు! కొడైకెనాల్ యాత్రవరకే గదా!" వీలయినంత గుంభనంగానే అన్నాడు రామదాసు.

చమత్కారాన్ని గ్రహించడానికి కొంతసేపు పట్టిందేమో, ఆ తర్వాత గలగలా నవ్వేస్తూ అంది ఎమరాల్డా – "ఫరవాలేదు, ముసలివాళ్ళు పడుచు పిల్లల్ని పెళ్ళాడడం ప్రపంచవ్యాప్తంగా పరిపాటైపోయింది."

చిన్న చిన్న జట్లుగా ప్రయాణికులు వ్యాను లోపలికొచ్చేస్తున్నారు. బెంగాలీ కుటుంబాలు రెండు. బెంగుళూరుకు చెందిన నడివయసు దంపతులు. హానీమూన్ సంచారంలో ఉన్న పడుచు జంటలు రెండు – మొత్తం పదిహేనుగురు యాత్రికులే. ఆరున్నర కావడంతోనే సీటులో కూర్చోడానికి ఉంకిస్తూ డ్రయివరు వ్యానుకు దగ్గరగా తచ్చాడుతున్నాడు.

"మిస్ ఎమరాల్డా! ఓ విషయం అడగొచ్చా?"

"నిరభ్యంతరంగా! అడగండి!"

"మధ్యవర్తి ఒకరు పరిచయం చేసేదాకా కొత్తవాళ్ళతో మాట్లాడ్డం మీ సంప్రదాయం కాదే! మీరింత జోరుగా ప్రపంచంలోకి దిగడం – చెప్పొద్దూ, చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది..."

"సంప్రదాయమనిగానీ, పెద్దలు చెప్పిపోయారనిగానీ, పుస్తకాల్లో శాసనంలా ఉందని గాని అనుకోకుండా నేను నా స్వంత బుద్ధితో, స్వంత ఆలోచన పైన నడవాలనుకుంటున్నాను. పక్కపక్కనే కూచున్నా మనుషులు తమ నడుమ మైళ్ళ లెక్కల్లో అంతరం ఉన్నట్టు భావించే సంప్రదాయంలో ఉండి ఉండీ నాకు మొఖం మొత్తింది. మానవ సమూహాల మధ్య జీవిస్తున్న మనిషి తనను తాను ఏకాకిగా ఎందుకు మలుచుకోవాలో నాకర్థంగాదు. ఎడమొఖం, పెడమొఖంగా కూర్చొనేవాళ్ళు విరోధులు. మనిషికీ మనిషికీ మధ్య ఆప్యాయతల, ఆత్మీయతలు నెలకొన్న చోటుకోసం నేను అన్వేషణలో ఉన్నాను. ఈ దేశంలో భావ వినిమయానికి భాషా సమస్య గూడా ప్రతిబంధకం కాలేదంటే మీరు

నమ్ముతారా? నేను ఫీల్డు వర్క్‌కోసం వెళ్ళి పల్లెల్లో, బస్తీల్లో మధ్యతరగతి కుటుంబాల్లో మజిలీ చేశాను. అక్కడి ఆడవాళ్ళకు ఇంగ్లీషు బొత్తిగా రాదు నాకు ద్రావిడ భాషల్లో పరిచయం శూన్యం. అయినా, వాళ్ళ భావాన్ని నేను, నా ఇంగితాన్ని వాళ్ళు ఇట్టే తెలుసుకోగలిగేవాళ్ళం."

"మిస్ ఎమరాల్డా! మీ 'అబ్జర్వేషన్' నాకు చాలా సంతోషప్రదంగా ఉంది. మీలాంటి టూరిస్టుల అభినందనలే మాకు గర్వకారణం" అన్నాడు రామదాసు.

వ్యాను కదిలింది. తమిళ డ్రయివర్లు టూరిస్టు వాహనాలు నడపడంలో ఎంతటి సిద్ధహస్తులో అయిదు నిమిషాల్లోనే తెలిసొచ్చింది. అరగంట సేపట్లో పట్టణ శివార్లు వెనక్కు వెళ్ళిపోయాయి. ప్రభాత మందపవనాలు వ్యానులోని ప్రయాణికులకు గిలిగింతలు పెడుతున్నప్పటికీ, బయటి వాతావరణం మటుకు ఏమంత ఆహ్లాదకరంగా లేదు. వైఘై నదిలో నీటి జాడలేలేవు. ఇసుక వరవులతో బరాబయలుగా ఉంది. రహదారికిరువైపులా వ్యాపించిన పొలాలు వర్షంకోసం, నదీజలాలకోసం వేచి చూస్తూ దాహతాపంతో ఆవిర్లు వెలిగక్కుతున్నాయి. కానీ, వ్యాను ముందుకు దూసుకుపోతున్నకొద్దీ ప్రకృతి సన్నివేశాలు చాలా త్వరత్వరగా మారిపోసాగాయి. కొడైకెనాల్ పర్వత ప్రాంతాలకు చేరువగా వెళ్తున్న కొద్దీ చల్లటి నీడలతో పచ్చని చెట్లు స్వాగతమివ్వసాగాయి.

వ్యాను పత్తలగుండులో ఆగింది. చాలా చిన్న ఊరు పత్తలగుండు. తమిళనాడు పర్యాటక శాఖ వారి టూరిస్టు హోటలే గనుక లేకపోయినట్టయితే ఆ ఊరి ముఖం చూసేవాళ్ళెవరూ ఉండరు. టేబిలు దగ్గర కూచున్నాక ఎమరాల్డాతో సంప్రతించి రామదాసు ఉపాహారాన్ని ఎంపిక చేశాడు. ఆర్డరిచ్చింది అతడే గనుక బిల్లుగూడా అతని చేతికే వచ్చింది. "వద్దు. బిల్లు చెల్లిస్తాను" అంటూ అడ్డు తగిలింది ఎమరాల్డా. "అమ్మాయ్! కొడైకెనాల్‌నుంచి తిరిగొచ్చేదాకా నువ్వు నా గెస్టువి" అన్నాడు రామదాసు.

"ఎందుకులెండి! మీ భారతదేశంలో నాకు స్వేచ్ఛ దొరికే అవకాశమే లేనట్టుంది". బుంగముఖం పెడుతూ అంది ఎమరాల్డా.

ఘాట్ రోడ్ మొదలైంది. తూర్పు దిక్కుగా వ్యాపించి, ఉత్తరాన ఒక చిన్న మలుపు తిరిగి, మళ్ళీ పశ్చిమ దిశగా విస్తరించిన ఉన్నత పర్వత పంక్తులు ఆకారంలో ఉన్నాయి. కిందలి లోతట్టు ప్రాంతం కొండల నడుమ లోయగా కనిపిస్తూ దక్షిణ దిగ్భాగాన పెద్ద మైదానంగా మారిపోయింది. వ్యాను పైకి వెళ్తున్న క్రమంలో లోయలోని చెరకు, అరటి, కొబ్బరితోటలు తమ అస్తిత్వాన్ని కోల్పోయి చివరికొక పచ్చటి తివాచీగా రూపం మార్చుకున్నాయి. కొండకోన పార్శ్వంలో 45 డిగ్రీల కోణంలో గోడ కానించి పెట్టిన నిచ్చెనలా పైకి పోతున్న బాట కిటు కిందలి భాగంలోను, అటు పై భాగంలోనూ పెరిగిన యూకలిప్టస్ చెట్లు ఒక పెట్టని చలువపందిరిలా రూపొందాయి. వ్యాను రోడ్డుపైన పరుగెడుతున్నట్టు లేదు. చలికాలపు ఉదయాల్లో వీచే శీతల పవనాల్లో తేలిపోయినట్టే ఉంది.

"అరగంట హోల్టు. టూరిస్టులంతా దిగొచ్చు. డమ్ డమ్ ఫాల్స్ చూడవలసింది ఇక్కడినుంచే" అంటూ డ్రయివరు వాహనాన్ని ఆపేశాడు.

దిగిన చోట రోడ్డు పక్కన సన్నగా ఓ పార్కు ఏర్పాటుచేసి, రక్షణగా అంచులో పిట్టగోడ నిర్మించారు. గుబురైన చెట్ల నీడల్లో సిమెంటు బెంచీలే వేశారు. అక్కడినుంచి చూస్తే కొద్ది కిలోమీటర్ల దూరంలో పడమటి వైపు పర్వతం పైనుంచి ఆకాశాన్ని తొలుచుకుని కిందికి దూకుతున్నట్టుగా డమ్ డమ్ జలపాతం కానవస్తోంది. పచ్చటి పర్వత సానువుల నడుమ దివినుంచి భువికి వేసిన రహదారి ఏమోనని భ్రాంతి గొలిపే దృశ్యం అది!

"కొండవేటు పైనుంచి బండలపైకి దూకే శబ్దానికి అనుకరణగా దీనికి డమ్ డమ్ జలపాతమని పేరొచ్చిందట! దగ్గరికి వెళ్తే చెవులు దిమ్మెక్కిపోతాయని చెబుతుంటారు" అన్నాడు రామదాసు.

"అయితే, దూరంనుంచి చూడడమే మంచిది. శబ్ద కల్లోలాలతో ఘూర్ణిల్లిపోయే ప్రపంచంనుంచి పారిపోయి వచ్చినదాన్ని ప్రశాంతి వైపే నా ప్రయాణం."

"మంచి మాటన్నావమ్మా ఎమరాల్డా! ఇంచుమించుగా భారతీయ వేదాంత సారమంతా అదే! చీకటి నుంచి వెలుగులోకి, అసత్యంనుంచి సత్యంలోకి, మృత్యువునుంచి అమృతత్వంలోనికే మానవుడి ప్రస్థానం."

"అవ్యవస్థలోనుంచి వ్యవస్థలోకి – అంటూ ఒక మాట చేర్చలేదెందుకండీ మీరు?"

"ఏ రంగంలోనైనా వ్యవస్థ అనేది ఉండి తీరాలన్నది మా విశ్వాసం. ఇందులో రెండభిప్రాయాలకు తావే లేదు."

"అదృష్టవంతులు." నిట్టూరుస్తూ అంది ఎమరాల్డా.

"అమ్మాయ్ ఎమరాల్డా! నీ మాటల వెనుక చేదైన అనుభవమేదీ లేదు గదా?" కొంచెం తటపటాయిస్తూనే ప్రశ్నించాడు రామదాసు.

ఎదుటివారి వ్యక్తిగత విషయాలను గురించిన ప్రసక్తి తీసుకురావడం సంస్కార సమ్మతంగా ఉండదని రామదాసుకు తెలియకపోలేదు. అయినా, అంతటి చిన్న వయసులోనే ఆ కన్నెపిల్ల మనసుకు తగిలిన గాయమేపాటిదో తెలుసుకోవడం అతని పాలిటికి తప్పనిసరైపోయింది.

"కరుణా సాగరుడైన భగవంతుడి నవ్వులతోను, అతడి తోటలో పూచిన పువ్వులతోను పసిపిల్లలను ఉపమిస్తూ ఉంటారు. అయితే, ఆ పసిపిల్లల్లో తల్లి ప్రేమకు, తండ్రి వాత్సల్యానికి నోచుకున్న వాళ్ళని మాత్రమే భగవంతుడి బిడ్డలని నేననుకుంటాను. తల్లితండ్రులు జీవించి ఉండి గూడా ప్రేమాభిమానాలకు నోచుకోనివాళ్ళని సైతాన్ బిడ్డలని అనుకోవడానికి నేను వెనుకాడను. ఎందుకు చెబుతున్నానంటే అంకుల్ – నేనూ ఒక ఇంటి తోటలో పూలమొక్కగానే పుట్టాను. పాది కట్టి, నీరు పెట్టి, ఎరువు వేసి నన్ను కంటికి రెప్పలా చూసుకోవలసింది పోయి, నిర్దాక్షిణ్యంగా పెకలించి అవతలికి గిరవాటు పెట్టేశారు. సరిగ్గా నా బుద్ధి నాకు వచ్చీరాని వయసునుంచీ నేను హాస్టలు ప్రాణినైపోయాను. హాస్టల్లో తల్లితండ్రుల్లేని పిల్లలెందరో ఉండేవారు. వాళ్ళకయ్యే ఖర్చు ప్రభుత్వమే భరించేది. నా తల్లితండ్రుల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందమేమిటో నాకు తెలియదు. వాళ్ళల్లో ఎవరు పంపించేవారో తెలియదు. అనాథ పిల్లలకున్నూ, నాకున్నూ అంతే తేడా! దాంపత్య బంధంనుంచి విడివడి వేరుపడిపోయిన తర్వాత గూడా వాళ్ళు ఈ ప్రపంచంలో నా

ఉనికికి, మనిషికి తమ బాధ్యత కొంత ఉందని నమ్మి, ఎంతో దయగా నా పోషణ కింద కొంత డబ్బును హాస్టలుకు చెల్లించేవారు. 'నాగరికత పురోగమిస్తోంది. విలువలు మారిపోతున్నాయి. సెంటిమెంట్లన్నీ వట్టి ట్రాష్' అని ఈసడించుకుంటున్నారు. కానీ, ఇదంతా ఒక పసిపిల్లకేం తెలుస్తుంది? దానికి తల్లి ఒడిలో కూర్చోవాలని ఉంటుంది. మెడచుట్టూ చేతులు వేసుకోనిచ్చి, వీపు మీద తనను మోస్తూ ఆమె ఇల్లంతా తిరగాలని ఉంటుంది. బాత్‌రూమ్‌లో స్నానం చేయిస్తూ, ఒళ్లు రుద్దే తల్లి మృదుస్పర్శలో పులకించి పోవాలని ఉంటుంది. 'ఈ గౌను వేసుకుంటావా బేబీ? పోనీ, ఇది? మరేది? ఓహో ఇదా' అంటూ గారాము చేసే తల్లి చేత తనకు నచ్చిన దుస్తుల్ని ఎన్నిక చేయించుకోవాలని ఉంటుంది. వెహికిల్ ఇంటి ముంగిట నిలిస్తే పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి గుమ్మంలోనే తండ్రి కాళ్ళకు పెనవేసుకు పోవాలని ఉంటుంది. రెండు చేతులతోనూ పైకెత్తినప్పుడు ఆయన ఛాతికి హత్తుకుపోవాలని ఉంటుంది. బయటకు బయల్దేరినప్పుడల్లా ఆయన ఇచ్చే ముద్దుకు ప్రతిఫలంగా 'టాటా' చెప్పాలని ఉంటుంది. ఏ పెట్టె మరుగున్నో తాను దాక్కుని, 'పాపేదీ, పాపేదీ' అని ప్రశ్నించుకుంటూ ఇల్లంతటా కలయతిరిగేలాగా తల్లితండ్రుల్ని ఆట పట్టించాలని ఉంటుంది. ప్రతి పసిపాపకు జన్మహక్కైన ఈ ముద్దుమురిపాల ముచ్చట్లు తీరే అవకాశం నాకు లేకపోయింది. ఎవరికీ కాబట్టని అడవిమొక్క చందంగా నా బాల్యం గడచిపోయింది. పడుచుప్రాయమున్నూ అందుకు డిటో. అసలు నేను స్వదేశంలోనే ఉన్నానో, విదేశాల్లో తిరుగుతున్నానో, అటూ ఇటూగాక మధ్యలో ఏ సముద్రంలోనైనా దూకేశానో, ఏ నదీ ప్రవాహంలోనైనా కలిసి కొట్టుకుపోయానో - ఆలోచించే వ్యక్తి మచ్చుకొకరైనా ఈ ప్రపంచంలో లేరంటే - ఇంతకుమించిన దౌర్భాగ్యాన్ని మరెక్కడైనా ఊహించగలరా మీరు?..."

ముఖం అవతలికి తిప్పుకోవడంవల్ల ఎమరాల్డా కళ్ళు చెమ్మగిల్లిందీ, లేనిదీ రామదాసు తెలుసుకోలేకపోయాడు. కానీ, దమ్ దమ్ జలపాతం లాంటి దుఃఖం ఆమె గుండెల్లో హోరు పెడుతోందని మాత్రం గ్రహించగలిగాడు. ఇప్పుడీ పది నిమిషాల వ్యవధిలో బహిర్గతమైంది అందులో ఒక పాయ మాత్రమేనేమో!

యాత్ర మళ్ళీ ప్రారంభమైపోయింది. లోయ లోతుల్ని ఆరా తీస్తున్నట్టుగా, ఆకాశం ఎత్తుల్ని అంచనా వేస్తున్నట్టుగా పెరిగిపోయిన నేరేడు, మామిడి, పనసలాంటి ఫలవృక్షాల మధ్యనుంచి వ్యాను పరుగెడుతోంది. వెడల్పాటి ఆకులతో లావుపాటి తీగలు ఆ చెట్లకల్లుకుపొయ్యాయి. అటవీ శాఖవారు ఆ వృక్ష సముదాయానికి నడుమగల ఖాళీ జాగాలో అందుబాటుకు వచ్చినంత మేరకు ద్రాక్షతీగలు పెంచి, చిన్న చిన్న పందిళ్ళు వేసేశారు. అంతకంతకూ చెమ్మదనం ఎక్కువై కొండల్లో పుట్టిన ఊట నీళ్ళు కిందకి దొర్లివచ్చి రోడ్డు పక్కనగల కాలువల గుండా ప్రవహిస్తున్నాయి. నీరెండలో ప్రారంభమైన కొడైకెనాల్ యాత్ర మొదట చల్లటి నీడల్లోకి, ఆ తర్వాత ఏ.సి ఆగారాలలోకి, ఆపైన ఏకంగా ఫ్రిజ్‌లోకే తరలివెళ్తున్నట్టుగా తోచింది. సంచులు, సూట్‌కేసులు తెరిచి ప్రయాణికులు స్వెట్టర్లు, మఫ్లర్లు, శాలువాలూ పైకి తీశారు.

మిట్టమధ్యాన్నానికి కొంచెం ముందూ వెనుకగా వ్యాను గమ్యస్థానం చేరుకోగలిగింది. 'వేసవి విశ్రాంతి కేంద్రం, అందాల ప్రకృతికి ఆటపట్టు, కొడైకెనాల్‌కు

స్వాగతం' అంటూ సాదరంగా ఆహ్వానిస్తున్న తోరణం కింద సముద్ర మట్టంనుంచీ ఎత్తునుగూడా గుర్తించారు - 7,300 అడుగులు.

'ఏడువేలుం చిల్లర అడుగులే గదా! అయితేనేమి? అనుకోడానికి వీల్లేకుండా, మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలవేళ కొడైకెనాల్ పర్వత శిఖరాల్లో, అవి తమ ఒడిలో దాచుకున్న పచ్చటి లోయల్లో దట్టంగా పొగమంచు కురుస్తోంది.

తేమనేల, చెమ్మదనంతో కూడిన గాలి, మిట్టపల్లాలు, ఎగుడుదిగుడు వీధులు, ఏ మేరకు జాగా దొరికినా దానికి సరిపోయేటట్టు పొందికగా కట్టుకున్న గృహాలు, ఇరుకు వీధులు వచ్చి కలిసే ఓ బజారులో పచారీకొట్టు, మందుల షాపులు, టీ బంకులు, రెండో మూడో హోటళ్ళు, కొండవాలు వెంట దిగిపోయే సన్నటి మెట్ల వరుసలు, ఆ సోపానపంక్తులకు అటూ, ఇటూ కొండంతటా వివిధ వాస్తు శిల్పా విన్యాసాలతో నిర్మితమైన జనావాసాలు, తెల్లటి ఆకాశం కింద పచ్చటి కొండ కోనల ఆవరణలో కొడైకెనాల్ పట్టణం అతిలోక సుందరమైన ఏ గంధర్వ నగరంలాగానో కానవచ్చింది.

వ్యాను బజారుగుండా వెళ్ళి ఊరికి దూరంగా షాపింగు సెంటరు దగ్గర ఆగింది. ఆడవాళ్ళని, పిల్లల్ని ప్రలోభపెట్టే బొమ్మలు, దండలు, గాజులు, పర్సులు, తలపిన్నులు, ప్లాస్టిక్ సామాన్లు మొదలైనవాటికోసం ప్రయాణికులెందరో షాపుల దగ్గర మూగి ఉన్నారు. వాళ్ళనక్కడికి చేరవేసిన బస్సులు, వ్యాన్లు, కార్లు, జీపులు దూరంగా ఒక పార్కింగ్ ప్లేస్‌లో విడిసి ఉన్నాయి.

తెరిచి పట్టుకున్న తలుపు దగ్గర నిలబడి హెచ్చరించాడు డ్రయివరు -

"ఎవరో ఒకరు జాగు చేసినా కనిపించకుండాపోయినా, మిగిలిన ప్రయాణికులకు ఇబ్బంది కలుగుతుందని మరిచిపోకండి! చూడవలసిన ప్రదేశాలన్నీ ఇక్కడికి చాలా దగ్గరగానే ఉన్నాయి. ఇదిగో, ఈ వైపున నూరు గజాల దూరం నడిస్తే 'కోకర్స్ వాక్' అనే కొండ అంచు దగ్గర ఉంటారు. 1872లో కోకర్స్ అనే ఇంగ్లీషు దొర కనిపెట్టడం వల్ల దానికీ పేరు వచ్చిందట! అక్కడినుంచి కిందికి చూస్తే 'పిల్లర్ రాక్స్' - అంటే స్తంభాలలాంటి రాళ్ళు కనిపిస్తాయి. ఇక కుడివైపునగల తోటలో నుంచి పది నిమిషాలపాటు నడిస్తే 'సైలంట్ వ్యాలీ' దృశ్యం చూడొచ్చు. గుండెలు చిక్కబట్టుకుని చూడాలి దీన్ని! పాతాళమేననుకోండి. కళ్ళు గిర్రున తిరిగిపోతాయి. మీరు మనసులోనే పెట్టుకోండి - దీన్ని 'సూయిసైడ్ స్పాట్' అని కూడా అంటారు. ఒక క్షణం గుండె చిక్కబట్టుకుంటే ఊహకందని మృత్యుదేవత నోట్లో బుడుంగున జారిపోవచ్చు. సైలంట్ వ్యాలీ గోడకు ఉత్తరంగా వెళ్తే 'కురింజి ఆండవన్ టెంపుల్' వస్తుంది. ఆ గుడినుంచి దిగువ బాటగుండా ఊరి వైపు తిరిగి రావాలి. మలుపులో అప్పర్ లేక్ - ఆకాశ తటాకం చూడొచ్చు. కొంచెం ఈవలికి వస్తే పడవల్లో షికారు తిరిగి రావడానికి వీలున్న 'కొడై సరోవరం' కానవస్తుంది. ఏం చూస్తారో, ఏమిటో? వానకూడా వచ్చేటట్టుంది. కమాన్, క్విక్, క్విక్. రెండు గంటలకల్లా మీరు బజార్లో బ్లూ డైమండ్ హోటలు దగ్గరుండాలి. రెండు నుంచి రెండున్నర దాకా లంచ్ టైమ్. ఓ అరగంటసేపు విరామం. మూడు గంటలకల్లా వ్యాను తిరుగు ప్రయాణానికి సిద్ధంగా హోటలు ముందుంటుంది..."

వ్యాను డ్రయివరు గైడ్‌గా కూడా తన కర్తవ్యం నిర్వహించాక, రామదాసు, ఎమరాల్డా 'కోకర్స్ వాక్' వైపు నడిచారు. 'కొండ అంచు. దాటి వెళ్ళకండి' అన్న హద్దు దగ్గరే ఆగిపోయారు. పది బారల దూరంలో ఏమున్నదీ కనిపించడం లేదు. సహజసిద్ధమైన రాతిస్తంభాలు దట్టమైన పొగమంచులో అయిపు తెలియకుండా మాయమైపోయాయి.

"పోనీలే ఎమరాల్డా! కాసేపిక్కడ కూచుందామా" అన్నాడు రామదాసు.

"ఏం చేద్దాం సార్! పొందవలసిన కనీసపు సదవకాశాలను సైతం పొంద లేకపోవడం మానవ జీవితంలో గొప్ప దురదృష్టం" అంది ఎమరాల్డా.

"అమ్మాయ్ ఎమరాల్డా –" అర్థోక్తిలో ఆగిపోయాడు రామదాసు. గొంతుకలో నుంచి ఊడిపడని ప్రశ్నలేవో అతడి కళ్ళల్లోనుంచి ఆమెవైపు ప్రసరించాయి.

"మా హాస్టల్లో వందమందికి పైగా పిల్లలుండేవారు. ఎప్పుడైనా ఒళ్ళు నలతకు గురైతే తోడి పిల్లలు ఆ విషయం చెప్పుకోవడం, ఆ మాట ఆయా చెవిలో పడడం, ఆమె డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకెళ్ళడం, డాక్టరేవో మందుబిళ్ళలివ్వడం, జ్ఞాపకమున్నప్పుడు మింగి, మరిచిపోయినప్పుడు మరిచిపోతే చివరి కెట్టాగో జబ్బు నయం కావడం – ఇలా జరుగుతుండేది. అంతకుమించి సాదర పరామర్శలుండేవి గావు. ప్రపంచంలో మనుషులనేవాళ్ళు ఎందరైనా ఉండొచ్చు. కానీ, 'నా వాళ్ళు' అని చెప్పుకోవడానికి కొందరుండాలి. 'స్కూల్లో పిల్లల్లేరా' అని మీరనవచ్చు. 'టీచర్లు లేరా' అనవచ్చు. ఉండొచ్చు. ఉంటారు. కానీ, సమాజంలోని వ్యవస్థల్లో 'బడి' అనే సంస్థ మొదటిది కాదని మనం గ్రహించాలి. ఆ మొదటిదేదో మీకు తెలుసు. ఆ కౌటుంబికానందం బడిలో ఫీజు కడితే దొరకదు. బజార్లో డబ్బిస్తే దొరకదు. 'నేనే కుటుంబానికీ చెందినదాన్ని కాను' అనే భావన నా మనసులోనుంచి జీవితానందాన్ని తుంచి పారేసింది. నా జీవనోత్సాహాన్ని కాలరాచి పారేసింది. నా జీవితానికి సంబంధించిన పునాది ఇలా గ్రక్కదలిపోవడానికి కారణమేమిటో మీరూహించి ఉంటారు. అసలింతవరకూ నా తల్లితండ్రులెందుకు విడిపోయారో నాకు తెలియదు. మా నాన్న రెండో భార్యతో కాపురం చేసింది గూడా కొద్దికాలం మాత్రమే. చట్టరీత్యా విడిపోయాక మూడో పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. పెళ్ళయిన ఆరు నెలలకే ఆమె ఎందుకు చనిపోయిందన్నది పెద్ద మిస్టరీ! ముగ్గురు భార్యల్ని కాదుగదా, ముప్పైమందిని చేసుకున్నా ఆయనకెవరితోనైనా సామరస్యం కుదిరి ఉండేదా అని నా అనుమానం. ఆయన ఎడారి బ్రతుకుతో పోల్చి చూస్తే అమ్మ జీవితమే కొంత నయం. రెండో భర్త ఆమెకు కొంత ఆస్తినైతే దిగవిడిచాడుగానీ, తాను మాత్రం థాయ్‌లాండుకు వెళ్ళి అక్కడేదో బిజినెస్‌లో స్థిరపడిపోయాడు. ఆ ఆస్తిపైన వచ్చే ఆదాయంతో ఆమె తానూ, ముగ్గురు కూతుళ్ళూ జీవించాలి. ఎప్పుడైనా తన దగ్గరికి వస్తానని రాస్తే 'ఇంట్లో ఉన్నవి రెండే బెడ్‌రూమ్స్. నిన్ను నేనెక్కడ అకామడేట్ చేయగలను? కావాలంటే హోటల్లో గది బుక్ చేస్తాను. నువ్వక్కడ బసచేసి, పూట పూటకూ వచ్చి మాతోబాటుగా భోజనం చేసి వెళ్ళొచ్చు...' అని రాస్తుంది. కాలేజీలో ప్రవేశించగానే నాకు స్కాలర్‌షిప్ లభించింది. ఆ డబ్బు నా అవసరాలకన్నింటికీ సరిపోతుండేది. భోజనానికేమీ ముఖం వాచిపోయిన దాన్నిగాను. ప్రత్యేకించి అందుకోసమని ఒకరింటికి వెళ్ళాల్సిన అవసరమేముంది? అలాంటి

ఉద్దేశాలు కట్టిపెట్టేశాను. నాకెట్లాగో ఈ చదువొకటి అబ్బింది. ఈ రంగంలో నేను రాణించగలనని మా ప్రొఫెసర్లు కొందరు అనుకున్నారు. సలహాలిచ్చి తోడ్పడ్డారు. రీసెర్చి వ్యాపకంపైన ఇలా కొట్టుకొచ్చేశాను. అయినా ఇదొక మజిలీయే గదా!..."

అవును మరి! ఎమరాల్డా జీవిత యాత్ర అంతా ఇకముందే ఉంది. కానీ, గమ్యం మాత్రం ఆమెకు తెలిసిరావడం లేదు.

'కోకర్స్ వాక్' నుంచి పది నిమిషాల నడక వాళ్ళని తీసుకెళ్ళి జీవితానికీ, మృత్యువుకు మధ్యగల అంచు దగ్గర నిల్చోపెట్టింది. మంచు దుప్పట్లతో గట్టిగా ముసుగు పెట్టుకున్న మృత్యులోయ అంతుబట్టని రహస్యంలా, ఆంతర్యం బయటికి కనిపించనివ్వని నంగనాచిలా నిద్రపోతోంది.

ఎమరాల్డాయే మౌనభంగం చేసింది - "సూయిసైడ్ మానియా - అంటారు. ఇలాంటి ప్రదేశాల దగ్గరికి వచ్చినప్పుడు ఆ ఉన్మాదం మరింతగా ప్రకోపిస్తుందేమో! సరిగ్గా ఇదే కాదుగానీ, లోకంలో ఇలాంటి మానియాలు చాలా ఉన్నట్టున్నాయి. పరెగ్జాంపుల్, నా ఎరుకలో శరవణన్ అనే ఆకతాయి యువకుడున్నాడు. అతడి మానియాను గురించి చెబితే మీరు దిగ్భ్రాంతి చెందకుండా ఉండరు..."

"శరవణన్! ఎవరమ్మా అతను." రామదాసు ప్రశ్నించాడు.

"ఉన్నాడు లెండి! నేను చాక్‌లెట్టునయితే నమిలి మింగేయాలన్నది అతడి మానియా! నేను కూల్‌డ్రింకునైతే గుటగుటా తాగెయ్యాలన్నది అతడి మానియా! క్రూయల్ ఫెలో, ఎలా కొరికేశాడో చూశారా?"

అప్పటివరకూ రామదాసు చూడలేదుగానీ, ఎమరాల్డా కుడిచెవికి పక్కగా చెంపపైన గోళ్ళు దిగబడేటట్టు గట్టిగా రెండు గాట్లు కనబడుతున్నాయి. నొచ్చుకుంటూ అతడన్నాడు- "అయినా, ఇంత తెంపరితనమా! ఊరికే వదిలి పెట్టావటమ్మా అతణ్ణి?"

"తిరువణ్ణామలైలో నేనొక ఇంట్లో దిగాను. ఆ ఇంటి కుర్రాడే ఇతను. తల్లితండ్రులు చాలా మంచివాళ్ళు. ఎటొచ్చీ సరిగ్గా చదువుకోక రికామీగా తిరిగే ఈ కొడుకుదే వాళ్ళకు పెద్ద సమస్య. కొత్త ప్రదేశాల్లో దారి తోడుగా ఉంటాడని నాతోబాటు పంపించారు. అబ్బాయి గూడా ఆదిలో బుద్ధిగానే వ్యవహరించాడు. తిరుక్కోయిలూరు, వృద్ధాచలంల మీదుగా కుంభకోణం వచ్చాము. స్వామిమలై, తిరువయ్యార్‌లు దర్శించి తంజావూరు చేరుకున్నాము. తంజావూరునుంచి ట్రిచీ. తీరా మాకా శ్రీరంగ దేవాలయం చూడ్డానికే రెండు రోజులు పట్టింది. ఇందాకా చెప్పానుగదా! రోజులొక్కటొక్కటిగా గడుస్తుంటే, అతడి ప్రవర్తనలో మార్పు రావడం గమనించాను. తనకు చాలా ఇంపితమైన తినుబండారాన్ని చూసినట్టుగా నావైపు చూస్తుండేవాడు. మాట్లాడుతూ మాట్లాడుతూ ఆగిపోయి రెప్పలార్పకుండా నావైపు గ్రుడ్లప్పగించేసేవాడు. పోతే పోనీలెమ్మని ఊరుకున్నాను. అంతటితో ఎక్కడ ఊరుకున్నాడు? నిన్నటి ఉదయం ఆరు గంటలకు తరువాతి కార్యక్రమం గురించి మాట్లాడేందుకని గదిలోకి వచ్చాడు. మాటల నడుమ ఏం పూనకం వచ్చిందో గానీ ఎముకలు విరిగిపోయేటట్టుగా బిగ్గరగా కావిలించుకుని, ఇదిగో ఇలా గాట్లు పెట్టేశాడు. కొద్ది క్షణాల్లోనే నేను తటపటాయించుకుని గ్రుడ్లురిమి

చూస్తూ విదిలించి పారేసేసరికి మళ్ళీ పిల్లిలా తయారైపోయాడు. గదిలోనుంచి అవతలికి గెంటి 'నీ తల్లితండ్రుల మంచితనాన్ని చూసి నిన్ను వదిలి పెడుతున్నాను. వెళ్ళిపో. నీ ముఖం నాకు చూపించొద్దు' అని చీవాట్లు పెట్టాను. ఖంగుతినిపోయి ఉంటాడు బహుశా. తన గదిలో దూరి గడియ పెట్టుకున్నాడు. ఆ అవకాశం నాకు బాగా పనికొచ్చింది. సామాన్లు సర్దుకొని, లాడ్జీ బిల్లు చెల్లించి బయటపడ్డాను. నా కోసమే ఉన్నట్టుగా లాడ్జీ ముంగిట మధురకొచ్చే బస్సు కనిపించింది..."

మళ్ళీ కాసేపటివరకు రామదాసు నోట మాట పెకలిందిగాదు. కాస్త చనువిచ్చిన నేరానికి ఓ అమ్మాయిపైన దూకి అఘాయిత్యం చేయజూడడం ప్రాచ్య సంస్కృతిలో ఒక భాగమా అని ఈ ఫ్రాన్సు అమ్మాయి అడిగితే, తానెక్కడ ముఖం పెట్టుకోవాలి?

తిరుగు ప్రయాణంలో గూడా సంభాషణ అట్టే కొనసాగలేదు. కిటికీ పక్కన కూచున్న ఎమరాల్డా డస్సిపోయినట్టు గాఢంగా నిద్రపోయింది. రామదాసుగూడా ఉండి ఉండి కునికిపాట్లకు లోనవుతూ వచ్చాడు. ఆరోజు రాత్రి హోటల్లో భోజనం చేస్తున్నప్పుడే ఎమరాల్డా రామదాసు దగ్గర సెలవు తీసుకుంది.

"ఉదయం అయిదు గంటల బస్సుకే నేను పాండిచ్చేరి బయల్దేరుతున్నాను. ఈ నెలాఖరుకల్లా స్వదేశంలో ఉంటాను. ఎక్కడ స్థిరపడతానో, ఏమవుతానో తెలియదు గనుక నా అడ్రసు ఇవ్వలేను. అందుకు మీరు నన్ను మన్నించాలి. కొడైకెనాల్ యాత్రలో ఈ మీ సహ యాత్రికురాల్ని మరచిపోరుగదూ?"

ఆ విదేశీ అమ్మాయిపట్ల జాలి, ఆందోళన, అభిమానం లాంటి భావాలు రామదాసు గుండెను ఉక్కిరి బిక్కిరి చేశాయి. ఆ ఉద్వేగంలో ఏం మాట్లాడాలో తోచక అతడు ఓ కాగితంపైన తన చిరునామాను రాసి ఆమె చేతిలో పెట్టాడు. ఆ కాగితం ముక్కను ఆమె పదిలంగా తన హ్యాండ్‌బ్యాగులో వేసుకుంది.

***

డమ్ డమ్ జలపాతం, కోకర్స్ కొండ అంచు, సైలంట్ వ్యాలీ, ఆ మనోహర విలక్షణ ఆహ్లాదప్రదమైన వాతావరణం, ఆ పరిసరాల్లో సొంత బిడ్డలా తన సరసన నడిచిన ఎమరాల్డా – వెరసి కొడైకెనాల్ యాత్రంతా ఒక కలగా మారిపోయాక, దాదాపు నాలుగేళ్ళ అనంతరం రామదాసుకొక ఉత్తరం వచ్చింది. తపాలా ముద్రనుబట్టి చూస్తే అది అనుకోని చోటునుంచి వచ్చిన ఉత్తరం. ఆశ్చర్యంతో చించి చూశాడు.

"డియర్ అంకుల్! గుర్తున్నానా ఎమరాల్డాని! భూమి గుండ్రంగా ఉందని రుజువు చేయడం కోసం ప్రపంచమంతా తిరిగి మళ్ళీ పాండిచ్చేరికే వచ్చి చేరాను. ఇక్కడి ఫారిన్ లాంగ్వేజస్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లో ఒక ఉద్యోగం దొరికింది. అంతర్జాతీయ మానవతా కేంద్రం 'ఆరోవిల్'లో ఆశ్రయంకోసం ప్రయత్నిస్తున్నాను. ఈలోగా మీతో కొంచెం పని తగిలింది. ఈ ఉత్తరం చేరిన వారం రోజులలోగా మీరొకసారి ఇక్కడికి రాగలరా? మీ రాకకోసం వేచి ఉన్నాను – మీ అభిమానపాత్రురాలు, ఎమరాల్డా."

ప్రశాంతమైన వాతావరణంలో కొంతకాలం గడపదలచుకునే వాళ్ళకందరికి ఒక నిరంతర ఆకర్షణ అరవిందాశ్రమం. పైగా, ఒక కారణంగూడా దొరికిపోయింది గదా. రెక్కలు కట్టుకున్నట్టుగా వెళ్ళి వాలిపోయాడు రామదాసు.

స్నానపానాదులన్నీ ముగించి వాలు కుర్చీలో సోలిపోయిన రామదాసు ఎదుట కూర్చుని నింపాదిగా ప్రశ్నించింది ఎమరాల్డా.

"చెప్పండి అంకుల్! మీరన్వేషిస్తూ వచ్చిన శాశ్వత సత్యమేదైతే ఉందో, అది మీకు దొరికిపోయిందా?"

"మంచి మాటేనమ్మా." తన ఆంతర్యాన్ని తానే వెదుక్కుంటున్నట్టుగా చెప్పుకుపోసాగాడు రామదాసు. "ఎన్నో ఆశ్రమాలు తిరిగాను. ఎందరో స్వాముల్ని దర్శించాను. ఏమేమో యోగసాధనాలు చేసి చూశాను. అనుభవాలుగా ఉపకరించాయేగానీ, వీటివల్ల నాకు సదుత్తరం మాత్రం లభించలేదు. వెన్నముద్ద అరచేత పెట్టుకుని, నెయ్యికోసం ఊరంతా తిరిగినట్టయిపోయింది. ఆలోచనాపరులు గొప్ప గొప్ప రహస్యాలను చిన్న చిన్న మాటలతోనే సెలవిచ్చారని గ్రహించడానికి చాలాకాలం పట్టింది. వాళ్ళు భగవంతుడికి పేరుగానీ, రూపంగానీ, గుణగణాలుగానీ లేవన్నారు. ఆదిమధ్యాంతరహితుడన్నారు. ఆ లక్షణాలను బట్టి చూస్తే 'అతనికి' ఓ భౌతికాకారం ఉన్నట్టు తోచదు. 'భగవంతుడు' అనేది ఒక భావన మాత్రమే! కొందరి పాలిటికి అది అచంచలమైన నమ్మకం. తమ తమ నమ్మకాలను బట్టి వాళ్ళు భగవంతుడికి పేర్లు పెట్టుకుని, అనేక రూపాలు తొడిగి, చుట్టూరా రకరకాల కథలల్లుకుని తృప్తి పడుతున్నారు. నా నమ్మకాన్ని బట్టి నేను భగవంతుడు ఒక వ్యక్తిగా గానీ, శక్తిగా గానీ వేరుగా లేడనీ, అనంతమైన సువిశాల విశ్వంద్వారా తనను తాను ఆవిష్కరించుకుంటున్నాడనీ అనుకుంటున్నాను. భూమి, ఆకాశం, నీరు, గాలి, సూర్యచంద్రులు, నక్షత్రాలు - అన్నీ భగవత్స్వరూపమేనను కుంటున్నాను. సృష్టి స్థితి లయాలనే వాటిలో 'స్థితి' అనేది ఒక నియమానికి లోనై ఉండడం మనకు విదితమే! నక్షత్రాలు విశ్వాంతరాళంలో ఒక క్రమపద్ధతిలో సంచరిస్తున్నాయి. రేయింబవళ్ళు ఒక నిర్ణీత పద్ధతిలో ఏర్పడుతున్నాయి. ఋతువులు తమ తమ ధర్మాలను ఖచ్చితంగా పాటిస్తున్నాయి. భూమి పంటలతో ఫలవృక్షాలతో ఫలించి, ప్రాణిలోకాన్ని ఆదుకుంటూ ఉంది. ఇలా విశ్వజీవన సరళి అంతా ఒక అనుల్లంఘనీయ నియమానికి లోబడి నడుస్తున్నప్పుడు మానవ జాతిగూడా ఒక కట్టుబాటుకు లోబడి నడుచుకోవడమే శ్రేయస్కరమని నేను గ్రహించాను. నేను తెలుసుకోగలిగిన శాశ్వత సత్యమేదైనా ఉంటే, అది ఇదేనమ్మా ఎమరాల్డా!"

ఇంతగా ఆలోచించలేదనుకోండి. కానీ, నేనూ మీ దారిలోనే నడుస్తున్నానని చెప్పుకోవాలి. కొన్ని కొన్ని సంసారాలను చూశాక నాకు కుటుంబ వ్యవస్థపట్ల నమ్మకం పోయింది. ఏకాకిగానే ఉండిపోదలచుకున్నాను. కానీ, మానసికమైన ఒంటరితనంవల్ల పాతికేళ్ళ జీవితంలో నేను పోగొట్టుకున్నవి అన్నీ ఇన్నీ కావు. ఏటికెదురీదినట్టుగా ఎందుకు జీవించాలి? పదివేల ఏండ్ల మానవ నాగరికత అనే ఫలవృక్షం కాచిన అమృతఫలాన్ని ఎందుకు కాదనుకోవాలి? ఎదురీదడం మాత్రమే గాదు, యాత్ర సజావుగా సాగిపోవడం కోసం నిర్మితమైన పడవను విధ్వంసం చేసుకోవడంగూడా అంతులేని అవివేకమేగదా. దాపరికం లేకుండా చెప్పాలంటే, మంచి స్నేహితుడిలాంటి భర్త, ముద్దొచ్చే బిడ్డలు, ముచ్చటైన ఇల్లు - ఇదంతా నా పాలిటికొక మధుర స్వప్నమైపోయింది. ఆ తీయటి కల

నిజం కావడం కోసమే రెండు మూడేళ్ళుగా వేచి ఉన్నాను. శుభవార్త ఏమిటంటే, ఈ ప్రతీక్షణలో నేనొక కొలిక్కి రాగలిగానని తెల్పుకోడానికి సంతోషిస్తున్నాను..."

ఆశ్చర్యాతిరేకంవల్ల రామదాసు కళ్ళు పెద్దవైపోయాయి. "ఇంతకూ నీకు నచ్చిన, నీవు మెచ్చిన ఆ జీవిత సహచరడెవరమ్మా?" అని ప్రశ్నించాడు.

"తెలిస్తే మీరు దిగ్భ్రాంతి చెందకుండా ఉండరు. ఎవరోగాదు, తిరుచినాపల్లి హోటల్ రూంలో గాట్లు పడేటట్లుగా నన్ను కొరికేశాడే... ఆ ఆకతాయి కుర్రాడే!"

"ఏమిటమ్మా ఇది? నిజమేనా నువ్వు చెబుతున్నది?" విభ్రాంతికి లోనై, విస్మయంతో ప్రశ్నించాడు రామదాసు.

"జగమొండి అనుకోండి! ఇక్కడికొచ్చి దండపాణిగారిద్వారా నా చిరునామా సంపాదించాడు. వారానికొక ఉత్తరం రాసి పోస్టు చేయడం మొదలుపెట్టాడు. నేను గనుక మన్నిస్తే బుద్ధిగా చదువుకుంటానని మాట ఇచ్చాడు. ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకున్నాడు. గూడా! గడచిన సంవత్సరమే పి.జి పూర్తి చేశాడు. ప్రస్తుతం చిదంబరం (అణ్ణామలై) యూనివర్సిటీలో రీసెర్చి చేస్తున్నాడు. జీవితంలో నాకు ఉత్తరాలు రాసిన మొదటి వ్యక్తి అతనే! నన్ను ప్రేమించినవాడు, నా సాహచర్యంకోసం పరితపించేవాడు, నేను నా జీవితం నిరర్థకమనుకున్నవాడు అతనే! మనం ప్రేమించే వ్యక్తిని చేసుకోవడంకన్నా, మనల్ని ప్రేమించే వ్యక్తిని పెళ్ళి చేసుకోవడం మంచిదని ఎక్కడో చదివాను. నా మనసుకూడా ఎందుకో నాకు తెలియకుండానే అతడివైపు మొగ్గిపోయింది. ఇక్కడికొచ్చిన మూడు నెలల్లోనూ దాదాపుగా ప్రతి వారాంతంలోనూ కలుసుకుంటున్నాము. ఒకసారి తిరువణ్ణామలై వెళ్ళొచ్చాము. దేశం, మతం, భాష అనే పట్టింపులు లేకుండా మానవ జాతికి చెందినదానినన్న ఉదార భావనతో శరవణన్ తల్లితండ్రులు మా వివాహానికి సమ్మతించారు. రిజిస్ట్రారు ఆఫీసుకు దరఖాస్తు పెట్టుకుని, ప్రాథమిక తతంగాలన్నీ పూర్తి చేయడమైంది. పెళ్ళి కార్యం పూర్తి కావడానికి ఇంకొకసారి వెళ్ళొస్తే చాలు..."

"సరేనమ్మా! ఎన్నెన్నో సంస్కృతుల్ని తనలో విలీనం చేసుకున్న ప్రాచ్య సంస్కృతి మీ వివాహాన్నిగూడా హర్షిస్తుందనే నా నమ్మకం..." అంటూ ఆనంద తన్మయత్వంలో మైమరచిపోయినవాడల్లా, మళ్ళీ తేరుకుని కొనసాగించాడు రామదాసు. "మరైతే నాతో ఏమిటో పని తగిలినట్టు రాశావు గదమ్మా! అదేమిటో చెప్పలేదే!"

"చెప్పబోతుండగా మీరే అడిగేశారు. శరవణన్కైతే తల్లితండ్రులు, బంధుమిత్రులు అందరూ ఉన్నారు. నాకెవరూ లేరు గదా! నా పక్షాన కనీసం ఒకరైనా ఉండాలనుకున్నాను. పోగా, బాహ్య కారణం గూడా లేకపోలేదు. వివాహపత్రంలో సాక్షి సంతకం మీదే!" అంది ఎమరాల్డా.

❖ ఇండియా టుడే - 20 జనవరి, 1996. ❖